

Consiliul Superior al Magistraturii
Judecătoria raionului Strășeni

or. Strășeni str. Ștefan cel Mare, 96

Высший Совет Magistratury
Стрэшенский районный суд

0(237)22732

Nr. 12014

Din 10.06.2016

Curtea Constituțională a RM
Mun. Chișinău, str. A. Lăpușneanu, 28

Judecătoria Strășeni Vă expediază cauza penală nr. 1-190/2016 (48-1-3588-24122015) în învinuirea lui **Grițunic Marcel Leonid** de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 al. (3) lit. a) CP RM, în baza încheierii din 06.05.2016.

Anexă: dosarul penal nr. 1-190/2016 - 3 volume
1 vol. - 184 file, 2 vol. - 236 + 5 CD, 3 vol. - 49 file.
copia încheierii nr. 1-190/2016-1 filă.

Judecător

Executat

Specialist principal al secției

de evidență și documentare procesuală T. Colun

M. Grosu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA	
INTRARE NR.	<u>709</u>
<u>14</u>	<u>06</u> 20 <u>16</u>

24

UNIUNEA AVOCAȚILOR DIN REPUBLICA MOLDOVA

Biroul asociat de avocați "Pro Dreptate"

Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ 0-22-28-23-76, ☎ GSM 0-691-83-702

“06” mai 2016

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

S E S I Z A R E

în baza art.135 alin.(l), lit. a), b) și g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII:

Avocatul Gheorghe Malic, reprezentant și apărător al inculpatului G. M. în cadrul procesului penal, aflat pe rol la Judecătoria Strășeni.

Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Șciusev, 41 „B”, ☎ GSM 0-691-83-702, e-mail: gmal64@mail.ru.

II. OBIECTUL SESIZĂRII:

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare interpretarea articolelor 124 și 125 din Constituție, precum și verificarea constituționalității prevederilor al. (2) pct. 2) art. 132¹, al. (1) pct. 1) liter c), art. 132², al. (1) pct. 2) liter c), art. 132², art. 132⁸, art. 135, alin. (2) art. 301 ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, în sensul corespunderii cu prevederile articolelor 4, 20, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

III. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI EXAMINATE DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ:

1. În procedura judecătorei Strășeni se află cauza penală nr. 2015970568, începută la 05 noiembrie 2015 în cadrul căreia cet. G. M. este inculpat de comiterea infracțiunii, prevazute art. 324 alin. (3) lit. a) Cod penal.

2. G. M. este învinuit în aceea că exercitând funcția de procuror în Procuratura raionului N., conform ordinului Procurorului General cu nr. 294-p din 14 martie 2014, fiind astfel în conformitate cu prevederile art. 123 alin. (3) Cod penal, *persoană cu funcție de demnitate publică, a cărui mod de numire este reglementat de Constituția Republicii Moldova*, a săvârșit o infracțiune de corupere pasivă în circumstanțele, formulate în actul de învinuire, care nu au relevanță la prezenta sesizare.

IV. EXPUNEREA ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A CONSTITUȚIEI, INCLUSIV ÎN VEDEREA SUSȚINERII NECESITĂȚII INTERPRETĂRII LEGII SUPREME

3. În viziunea autorului sesizării, datorită faptului că articolele 123 și 324 din Codul penal, nu sunt expuse cu o suficiență claritate și previzibilitate, urmare a căreia s-a creat o practică de aplicare judiciară diferită, se impune ca Curtea Constituțională să dea o interpretare legală a Constituției, pentru a răspunde la întrebarea dacă *este reglementat de Constituție modul de numire sau de alegere* a procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, care nu sunt procurori șefi, în particular de articolele 124 și 125 din Constituție, fie alte norme constituționale?

4. Interpretarea prevederilor constituționale, pentru a stabili dacă *Constituția reglementează modul de numire sau de alegere* în funcție a procurorilor (de rînd-n.m.) din cadrul procuraturilor teritoriale, care nu sunt procurori șefi, este strict necesară, deoarece de aceasta depinde calificarea juridică corectă a pretinsei fapte, fie că persoana acuzată este o *persoană cu funcție de răspundere*, o *persoană publică* sau o *persoană cu funcție de demnitate publică*. În funcție de interpretarea articolelor 124 și 125 din Constituție, pretinsa faptă poate fi calificată, conform alineatelor (1) sau (3) art. 324 din Codul penal, fapt care afectează și dreptul la apărare, or în lipsa unei calificări juridice corecte este imposibilă pregătirea și exercitarea apărării calificate.

5. În speță, partea apărării susține că organul de urmărire penală a manifestat părtinire în defavoarea învinutului G. M., pentru că acesta ca și toți **procurorii ierarhic inferiori, nu sunt persoane cu funcție de demnitate publică**, chiar și dacă potrivit alin. (3) art. 123 Cod penal, această noțiune cuprinde persoana al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova sau care este investită în funcție, prin numire sau prin alegere, de către Parlament, Președintele Republicii Moldova sau Guvern, în condițiile legii; persoana căreia persoana cu funcție de demnitate publică i-a delegat împuternicirile sale.

6. Autorul sesizării consideră că articolele 124 și 125 din Constituție, precum și alte norme Constituționale, nu reglementează *modul de numire sau de alegere* a procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, care nu sunt procurori șefi, pentru că, în primul rînd, aceste norme doar stabilesc la general subiecții, investiți cu dreptul de a numi în funcție pe Procurorul General, acesta fiind Parlamentul - la propunerea Președintelui acestuia, precum și a procurorilor ierarhic inferiori - acesta fiind Procurorul General.

7. Cît privește *ordinea sau modul de numire sau de alegere* a procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, care nu sunt procurori șefi, această procedură, la moment este reglementată nu de Constituția Republicii Moldova, ci de **Capitolul V din Legea cu privire la Procuratură** Nr. 294 din 25.12.2008, care așa și este definită, **Numirea procurorului în funcție** și care reglementează condițiile de numire în funcția de procuror, specifică cine poate candida la funcția de procuror, stabilește modalitatea de desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de procuror, precum și la propriu modalitatea de numire în funcție a procurorilor, or conform alin. (4) art. 40 din legea menționată, procurorii ierarhic inferiori sînt numiți în funcție de Procurorul General, **la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor**.

8. Toate aceste condiții nu sunt reglementate de articolele 124 și 125 din Constituție, care **nu stabilesc** procedura sau **modul de numire** a procurorilor în funcție. Articolele 124 și 125 din Constituție fiind incluse într-o Secțiune separată, numită Procuratura, proclamă instituția procuraturii, specificînd expres, doar atribuțiile și structura, la general a Procuraturii, stabilește sistemul organelor Procuraturii, specificînd **expres ca organizarea-inclusiv modul de numire în funcție, competența și modul de desfășurare a activității Procuraturii sînt stabilite prin lege**.

9. Totodată, norma constituțională, la general, **specifică** care este **mandatul procurorilor**, și că procurorii ierarhic inferiori sînt numiți de Procurorul General și îi sînt **subordonați**. Normele constituționale, doar stabilesc garanții ale statutului de procuror, pe cînd **modul de numire sau de alegere este reglementat** nu de Constituția Republicii Moldova, ci în baza legii organice.

10. În speță, învinutul G.M. a fost numit în funcție conform procedurii stabilite de **Capitolul V din Legea cu privire la Procuratură** Nr. 294 din 25.12.2008, principalele condiții fiind concursul desfășurat în **modalitatea reglementată de lege și nu de Constituție**, fiind numit în funcție de către Procurorul General, **anume la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor**.

11. Este de menționat că la momentul adoptării Constituției, în special și litera Legii Fundamentale, elaborate și expuse de "părinții autori" ai acesteia, prin noțiunea de procuror se înțelegea doar Procurorul General și procurorii ierarhic inferiori, adică procurorii șefi ai subdiviziunilor teritoriale și specializate a procuraturii. Pe cînd, statutul celorlalți "procurori", care nici nu erau pomeniți în normele Constituției, era determinat doar conform Legii nr.902-XII din 29 ianuarie 1992 cu privire la Procuratură, aceștia erau, nu procurori în sens direct constituțional, ci **adjuncti sau ajutoari ai procurorului șef, fie anchetatori ai procuraturii**.

12. Pe de altă parte, Constituția nu a suferit careva modificări în sensul noțiunii primare de procuror, totodată, la momentul adoptării și ulterior, inclusiv actualmente, Constituția **nu prevede modalitatea de numire în funcție a procurorilor ierarhic inferiori la propunerea** Consiliului Superior al Procurorilor, or Legea Fundamentală, nici odată nu a prevăzut instituirea, competența și funcțiile Consiliului Superior al Procurorilor, **nici măcar ca denumire, nu conține o astfel de instituție**, și nici nu reglementează procedura de numire în funcție a procurorilor **la propunerea** Consiliului Superior al Procurorilor. Respectiv deduce că Constituția nu reglementează modalitatea de numire a procurorilor, prin concurs și **la propunerea** Consiliului Superior al Procurorilor.

13. În aceiași ordine de idei, deși nu ține de competența Curții Constituționale, oricum atenționăm că **alin. (3) art. 123 Cod penal, definind noțiunea de persoană cu funcție de demnitate publică**, în partea ce ține de persoana **al cărei mod de numire sau de alegere este reglementat** de Constituția Republicii Moldova, se are în vedere doar organele, care Constituția, expres reglementează **modul desfășurat sau detaliat de numire sau de alegere, avându-se în vedere, Parlamentul, ca organ reprezentativ suprem și legislativ, reglementându-se expres modul de alegere a Parlamentului**. Constituția stabilește procedura de validare a mandatului de deputat, reglementează expres termenul mandatului, care poate fi prelungit, prin lege organică, în caz de război sau de catastrofă. **Constituția expres reglementează momentul în care Deputații intră în exercițiul mandatului sub condiția validării, momentul în care calitatea de deputat încetează**. O astfel de procedură **desfășurată sau detaliată** nu avem dacă ne referim la caz.

14. Deci, în sensul **alin. (3) art. 123 Cod penal, persoane cu funcție de demnitate publică** sunt deputații în Parlamentul Republicii Moldova, este Președintele Republicii Moldova, deoarece Constituția expres reglementează modalitatea de **alegere și a Președintelui Republicii Moldova**, care este ales de Parlament prin vot secret, este ales candidatul care a obținut votul a trei cincimi din numărul deputaților aleși. Constituția reglementează expres modalitatea de organizare și desfășurare a scrutinelor și tururilor de alegere a **Președintelui Republicii Moldova**. Constituția prevede expres, cine poate fi ales Președinte al Republicii Moldova, care este procedura de **validare a mandatului, procedura de investire și depunerea jurământului, durata mandatului și alte reglementări specifice funcției**.

15. Constituția reglementează expres procedura de numire a membrilor **Guvernului, respectiv, în sensul alin. (3) art. 123 Cod penal, persoane cu funcție de demnitate publică** sunt toți membrii Guvernului, inclusiv cei din oficiu.

16. **Persoane cu funcție de demnitate publică în sensul alin. (3) art. 123 Cod penal, sunt și toți judecătorii, care sunt reprezentanți ai puterii judecătorești, or art. 116 din Constituție expres reglementează Statutul judecătorilor și procedura de numire în funcție a tuturor Judecătorilor instanțelor judecătorești, care se numesc de Președintele Republicii Moldova. Constituția expres stabilește ca aceasta se face la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile legii, prin concurs, prima dată pe un termen de 5 ani, apoi pînă la atingerea plafonului de vîrstă, stabilit în condițiile legii. De asemenea Constituția reglementează ordinea de numire a președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești.**

17. Din sistemul organelor procuraturii, **persoană cu funcție de demnitate publică** este doar Procurorul General, care este numit în funcție de către Parlament, la propunerea Președintelui acestuia, ceilalți procurori ierarhic inferiori nu pot fi **persoane cu funcție de demnitate publică, deoarece modul de numire a lor în funcție, nu este reglementat expres și suficient de Constituție, ci de Capitolul V din Legea cu privire la Procuratură Nr. 294 din 25.12.2008. Respectiv aceștia, inclusiv G.M., nu sunt persoane cu funcție de demnitate publică în sensul alin. (3) art. 123 Cod penal, din care considerente invinuirea acestuia i-a fost înaintată în mod vădit ilegal, ceea ce deasemenea confirmă și denotă că organul de urmarire penală a fost unul ne imparțial și neobiectiv.**

18. În așa mod, în opinia autorului sesizării, ținînd cont de consecințele aplicării articolelor 123 și 324 din Codul penal, care urmare faptului că nu sunt expuse cu o suficientă claritate și previzibilitate, a condiționat o practică de aplicare judiciară diferită, la interpretarea Constituției și soluționarea cazului, mai este necesar a lua în calcul și de alte garanții contra abuzului, inclusiv prevederile alin. (2) al art. 3 Cod penal, conform carora, interpretarea extensivă defavorabilă a legii

penale este interzisă. Or, diversitatea opiniilor în ceea ce privește că *Constituția nu reglementează modul de numire sau de alegere* în funcție a procurorilor (de rind-n.m.) din cadrul procuraturilor teritoriale, care nu sunt procurori șefi, de la sine impune concluzia că aceștia nu sunt *persoane cu funcție de demnitate publică*.

IV-1. EXPUNEREA PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI A CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIGINUL ACESTOR AFIRMAȚII

19. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că prevederile supuse controlului constituționalității nu corespund cerințelor de calitate a legii, totodată vin în contradicție cu prevederile art. 4, 20, 23 și 54 din Constituție. Comun pentru toate normele legale contestate susținem că **statul de drept**, trebuie să se fundamenteze pe principiul **legalității**, care stă la baza principiului preeminenței dreptului, prevăzut la art. 1 Convenție în coroborare cu Preambulul Convenției. Problema legalității procesului, a fost expusă în **articolele 11, 12 și 24** a Avizului nr.11 (2008) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), conform căruia, Hotărârile judecătorești se bazează pe legile adoptate de Parlament, care ca **surse ale dreptului**, stabilesc nu numai drepturile de care dispun justițiabilii și acțiunile pedepsite de legea penală, ci definesc de asemenea cadrul procedural în care se iau hotărârile judecătorești și ... felul cum vor fi soluționate cauzele care vor fi promovate în fața instanțelor, iar pentru a ajunge la o hotărâre de calitate, acceptată atât de justițiabil cât și de societate, este nevoie **de o procedură clară, transparentă și conformă cu cerințele CEDO**, pentru a se asigura că judecătorii sunt în măsură să le aplice prin hotărâri judecătorești de calitate.

20. Abordînd la general cerințe privind calitatea legilor amintim, că Prin Hotărîrea nr. 13 din 15.05.2015 (& 105-109), Înalta Curte Constituțională a reiterat următoarele:

„105. Totodată, Curtea menționează că **articolul 23 alin.(2) din Constituție pune în sarcina statului obligația de a face accesibile toate legile și actele normative. Deși articolul 23 din Constituție cuprinde expres doar criteriul de accesibilitate și claritate al legii, Curtea, prin jurisprudența sa, a reținut că normele adoptate de autoritățile publice urmează a fi și suficient de precise și previzibile.**

106. Curtea reține că **potrivit jurisprudenței Curții Europene: „O normă este accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă. [...] legea trebuie să fie accesibilă într-un mod adecvat: cetățeanul trebuie să aibă un indiciu adecvat, în circumstanțe concrete, asupra reglementărilor legale aplicabile [...]” (cauza Silver vs Regatul Unit, hotărârea din 25 martie 1983).**

107. Totodată, în **jurisprudența sa Curtea Europeană a statuat că: „[...] odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept vizate de către măsurile de aplicare a acestei soluții [...]” (cauza Păduraru vs România, hotărârea din 1 decembrie 2005).**

108. Curtea menționează că **orice act normativ trebuie să respecte principiile și normele constituționale, precum și exigențele de tehnică legislativă, menite să asigure claritatea, previzibilitatea, predictibilitatea și accesibilitatea actului. Legea trebuie să reglementeze în mod unitar, să asigure o legătură logico-juridică între dispozițiile pe care le conține, iar în cazul unor instituții juridice cu o structură complexă, să prevadă elementele ce disting particularitățile lor.**

109. Curtea reține că, **prin reglementările de tehnică legislativă, legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvată ale fiecărui act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concurează la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesară”.**

20.1. Considerăm că normele legale contestate nu se subordonează nici principiului **legalității**, ce stă la baza principiului preeminenței dreptului, prevăzut la art. 1 Convenție în coroborare cu Preambulul Convenției. Or, în virtutea art. 4 alin. (2) din Constituție, nimeni **nu poate fi limitat de drepturile sale, fără o cauză publică**, pentru că dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte. Pentru a priva, sau limita o persoană de drepturile sau libertățile fundamentale ale omului este importantă o serie de condiții, care urmează a fi respectate.

20.2. Conform Standardelor Internaționale, Expresia "prevăzută de lege" impune, în primul rând, ca măsura contestată să fie întemeiată pe dreptul intern. În al doilea rând, aceasta face referire la calitatea legii în cauză, impunând ca aceasta să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să fie accesibilă persoanei în cauză, care trebuie, în plus, să fie capabilă să prevadă, într-o măsură care să fie rezonabilă în circumstanțele respective, consecințele pe care le poate avea o anumită acțiune [a se vedea, între alte hotărâri, The Sunday Times împotriva Regatului Unit (nr. 1), 26 aprilie 1979, pct. 49, seria A. nr. 30, și Michaud împotriva Franței, nr. 12.323/11, pct. 94-96 CEDO 2012].

20.3. Gradul de precizie care se impune legislației interne - care nu poate, în niciun caz, să prevadă orice situație, însă nu trebuie să conducă la aceea, că instanțele să aplice aceleași texte juridice într-o manieră diferită, ajungând la concluzii total opuse. Or, Curtea consideră că, în astfel de circumstanțe, textul dispozițiilor legale, odată ce nu oferă o previzibilitate în mod rezonabil, nu este suficient de previzibil pentru a permite oricărui individ să își dea seama de limitele admisibile (a se vedea, de exemplu, N.F. împotriva Italiei, nr. 37.119/97, pct. 31, CEDO 2001-IX; Sorvisto împotriva Finlandei, nr. 19.348/04, pct. 119, 13 ianuarie 2009; și Ternovszky împotriva Ungariei, nr. 67.545/09, pct. 26, 14 decembrie 2010).

21. În continuare, la concret, invocăm neconstituționalitatea prevederilor al. (2) pct. 2) art. 132¹ Cod procedura penala, în limitele în care norma vizată, fiind imprevizibilă și neclară, permite a fi interpretată și apicată diferit, or nu este o *legătură logico-juridică* în sintagma "există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave".

22. Altfel spus, deși aparent din lege ar rezulta clar că: Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează doar dacă sînt îndeplinite cumulativ cele trei condiții imperative, implicit dacă: "există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave...", totuși în practică, asemenea ca și în speța examinată de judecătoria Strășeni, în privința lui G.M., apar mai multe interpretări extensiv defavorabile, astfel încît se diminuează efectul acestor garanții contra abuzului, pentru că claritatea legii se referă doar la aceea că înainte de a dispune măsura specială de investigații, la acel moment, trebuie să "existe o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni...". Aici nu este nici un dubiu, ceea ce nu putem susține despre timpul în care ar trebui să se desfășoare propriu "pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni...", pentru aplicarea exactă și previzibilă a legii, nu este clar, pregătirea trebuie să aibă loc tot la momentul dispunerii măsurii speciale, în acel prezent sau în trecutul lui, inclusiv îndepărtat, fie pe viitor?

23. Cu îngrijorare constatăm că neprevizibilitatea legii a generat aplicarea ei diferită, or în practică, inclusiv în speța noastră procurorul a dispus, iar judecătorul de instrucție prin Încheierile definitive și irevocabile din 06 noiembrie 2015 (v.1, f.d.31-32) și din 18 noiembrie 2015 (v.1, f.d.50-51), a „confirmat legalitatea” sau a “legalizat” efectuarea masurilor speciale de investigatii, dispuse cu mult mai tîrziu de momentul în care ar fi avut loc la propriu “pregătirea și săvârșirea pretinsei infracțiuni”, motivîndu-se că la momentul dispunerii măsurilor speciale “există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea – **în trecut** - a unei infracțiuni...”.

24. Deci în practică doar sintagma contestată poate fi aplicată în trei variante diferite atunci cînd “există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea – **în trecut** - a unei infracțiuni...”, cînd “există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea – **în prezent** - a unei infracțiuni...” și cînd “există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea – **pe viitor** - a unei infracțiuni...”.

24.1. Cel mai frecvent se aplică formula, în care măsurile speciale de investigații, se dispun atunci cînd “există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvîrșirea – **pe viitor** - a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave...”, în majoritatea sa, acestea constituie nu altceva decît provocări clasice, deoarece la faza dispunerii, pretinsa infracțiune încă nu este materializată și din punct de vedere juridico-penal, poate fi calificată doar ca o pasibilă „exteriorizare a intenției” la comiterea ei.

24.2. Or, așa cum unanim este recunoscut în doctrină, „exteriorizarea intenției” se referă la perioada internă, în care nu se pune problema existenței unei forme a infracțiunii, deoarece, desi odata cu luarea deciziei de savirsire a faptei s-a realizat in intregime doar latura subiectiva a infracțiunii, oricum nu exista nimic din latura obiectiva a acesteia, nici un act de conduită exterioara care sa tinda spre realizarea ei.

24.3. Pe cînd, in baza legislatiei si teoriei dreptului penal, infracțiunea reprezintă **un act exterior de comportare** socialmente periculos, or legalmente este exclusa existența oricărei forme a infracțiunii in **perioada internă sau psihica** chiar și dacă hotarirea de a savirsi infracțiunea a fost manifestată de faptuitor. Important este că nici in situația asa-numitei faze oratorii, în care se expune pasibila dorința de comitere a infracțiunii, nu are loc executarea rezolutivei, ci numai o exteriorizare a intenției cu scopul luării hotăririi.

24.4. Important este că în cadrul tuturor sistemelor moderne sunt adoptate principii conform cărora singurul factor care poate cenzura cugetul este morala, pe cînd, legea penala nu are putere asupra gîndurilor-*cogitationis poenam nemo patitur*-nimeni nu poate fi pedepsit doar pentru o intenție, *никто не несет наказания за мысли*. De altfel, indelungata experiență a umanitatii a condus la formularea regulii dupa care simpla cugetare (*nuda cogitatio*), hotarirea infractională, oricît ar fi de gravă si de evidentă, **nu atrage raspunderea penală a autorului**.

25. Prin urmare, constatăm că neclaritatea, implicat neconstituționalitatea normei legale citate consta în faptul că această normă se aplică fără nici o rezervă și în “mod legal”, chiar și în cazul pretinselor infracțiuni, comise în trecut, precum și în cazul în care încă nu există o infracțiune, ci doar o pasibilă „exteriorizare a intenției” la comiterea unei infracțiuni.

26. În aceeași ordine de idei invocăm neconstituționalitatea modificărilor legale, operate prin **Legea nr. 39 din 29.05.2014 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova, în particular ce se referă la redacția al. (1) pct. 2) liter c) art. 132² și art. 135** Cod procedură penală, conform căroră, legea permite autorizarea și realizarea așa numitei măsuri speciale de investigații, precum *controlul transiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite*.

26.1. Pînă la această modificare, în redacția veche, în mod normal și relativ proporțional scopului urmărit, legea permitea realizarea măsurii special de investigații, doar în formula în care se referea la “*controlul transiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate*”. Anterior legea nu permitea controlul și a *primirii*, respectiv legea nouă este imprevizibilă și neclară chiar și pentru a modela situația, în care, *primirea*, este alternativă a acțiunii de *transmitere*.

27. Este cunoscut că din punct de vedere a dreptului penal, constituie infracțiune, cît coruperea activă, atît și pasivă, cît *primirea*, atît și *transmiterea banilor, serviciilor ori a altor valori*, ambele aceste manifestări infracionale se pedepsesc, respectiv conform art. 324 și art. 325 Cod penal. Ambele persoane și cel că dă-*transmite*, inclusiv sub controlul organelor ce exercită activitate specială de investigații, și cel ce *primește bani, servicii ori alte valori*, formal comit infracțiuni, care în mod normal se pedepsesc, respectiv conform art. 324 și art. 325 Cod penal.

27.1. În aceste circumstanțe se desprinde concluzia că “*controlul transiterii sau primirii acestor bunuri*”, în sine formal constituie infracțiune, indiferent de faptul, dacă au fost sau nu acestea *extorcate*.

28. De asemenea este important a constata că “*controlul transiterii sau primirii acestor bunuri*” înseamnă doar *urmărirea pasivă exterioară a faptului “transiterii”*, fără implicarea activă a organelor, la caz, organizarea și dirijarea transiterii, înzestrarea cu tehnică specială, sau cu mijloacele, ce urmează a fi transmise, inclusiv din rezerve sau dotari speciale ale organului care exercită activitatea specială de investigații. În mod evident, anume datorită neclarității și

neprevizibilității legii, la înlăptuirea acestei măsuri speciale, organele represive î-și depășesc esențial limitele împuternicirilor legale și, după caz, în loc să exercite doar *“controlul pasiv al transmiterii sau primirii acestor bunuri”*, îndeplinesc organizarea și exercitarea transmiterii/primirii sub control a bunurilor, mai grav atunci cind aceasta are loc, indiferent de faptul *“extorcării”*.

29. Ține de menționat, că conform al. (3) art. 55 Cod procedură penală, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile necesare pentru **prevenirea și curmarea infracțiunii**. Aceiași obligație revine și din dispoziția lit. a) art. 2 din Legea privind **activitatea specială de investigații**, conform căreia, una din sarcinile activității speciale de investigații, este **curmarea infracțiunilor și identificarea persoanelor care le organizează și/sau le comit-în prezent și nu în trecut sau, mai rău, în viitor**.

29.1. Cât legea procesual penală, atât și activitatea specială de investigații nu permit și chiar interzic organului de urmărire penală să organizeze sau să stimuleze îndeplinirea laturii obiective a infracțiunii, să dirijeze dezvoltarea și survenirea consecințelor infracționale, fiind obligat a lua toate măsurile necesare pentru prevenirea și curmarea infracțiunii în **acea poziție statică**, de dezvoltare a activității criminale, în care a fost sesizat. Or, dacă organul de urmărire penală, sau organul, care exercită activitatea specială de investigații, se implica în procesul infracțional, organizează și execută activitatea de marcarea și de transmitere a banilor, înzestrează cu tehnică specială și mijloace financiare și încurajează persoana să transmită/primească careva valori, astfel de activitate ar putea fi înlăptuită **doar în limitele legii, doar dacă ar fi strict necesară într-o societate democratică și proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale**.

29.2. În caz contrar, potrivit al. (4) sau (5) art. 42, art. 44 Cod penal, ofițerii de urmărire penală, în mod inevitabil devin instigatori, tot ei, în calitate de complice contribuie la săvârșirea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, acordare de mijloace sau instrumente persoanei ce urmează să transmită/primească sub control.

29.3. Pe de altă parte, persoana care transmite/primește mijloacele respective, la fel este complice a celui ce le primește, deoarece după cum am menționat, și darea, și primirea sunt laturi exterioare ale aceluiași act ilegal și complex. Participația fiind simplă în formă de coautor și complice, pentru că ambele părți contribuie la săvârșirea infracțiunii prin acordare de mijloace și împreună îndeplinesc latura obiectivă a infracțiunii prin actul comun de transmitere și primire a valorilor respective, de altfel, fără concursul complicelui, sau fără a fi transmise, bunurile în referință, nu ar putea fi primite, pentru că este vorba de două laturi ale aceiași acțiuni.

30. Este de menționat, că consecințele neconstituționalității, neprevizibilității, neclarității și neproporționalității afectează doar actuala redacție a al. (1) pct. 2) liter c) art. 132² și art. 135 din Cod procedura penal și nu și cea anterioară modificărilor operate prin Legea nr. 39 din 29.05.2014, deoarece permisiunea de a comite infracțiunea sub controlul pasiv, era admisă ca fiind o măsură proporțională, doar în cazul în care anterior transmiterii sub control, bunurile deja erau „extorcate”, iar faptul „extorcării” era deja materializat și documentat separat și nu era doar o pasibilă „exteriorizare a intenției”.

31. În redacția al. (1) pct. 2) liter c) art. 132² și art. 135 din Cod procedura penal, anterioară modificărilor operate prin Legea nr. 39 din 29.05.2014, se permitea realizarea măsurii speciale de investigații, așa cum: „controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale doar **extorcate**” și nu „organizarea activă a controlului transmiterii bunurilor la general”.

31.1. Legea și practica aplicării ei permitea realizarea măsurii speciale de investigații doar dacă anterior transmiterii sub control, bunurile deja erau „extorcate”, fiind documentat corespunzător și faptul „extorcării”, această măsură părea a fi strict necesară într-o societate democratică și relativ proporțională cu restrângerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, pentru că odată ce avea loc „extorcarea”, persoana căreia organul competent îi propunea să colaboreze și formal să comită fapta de corupere activă, oricum în virtutea alin. (4) art. 325 Cod penal, era liberată de răspunderea penală, garanție și condiție care nu persistă actualmente, în cazul în care bunurile nu au fost extorcate, ci doar au fost primite sub control, atunci cind concomitent are loc și exteriorizarea acțiunii de a fi pretinse, acceptate, sau oferite.

31.2. De altfel, reiterăm că anterior aceasta masura specială de investigații, era relativ proporțională și deoarece realizarea ei pasivă se permitea doar dacă era precedată de o „extorcare”, care în sine este o circumstanță agravantă, sau un calificativ aparte, ce caracterizează infracțiunea însoțită de extorcare ca fiind o infracțiune mai gravă, combaterea căreia ar fi proporțională, inclusiv prin însinuarea unei infracțiuni mai puțin grave, ceea ce nu avem în actuala redacție a legii, dacă nu are loc faptul extorcării, fiind pasibilă situația în care, adesea infracțiunea insinuată, fiind una mai puțin gravă, să zicem, ceea ce formal cade sub incidența alin. (1) art. 325 Cod penal, nu este proporțională, celei „combătute”, care la fel poate fi una mai puțin gravă, însă care poate fi și una ușoară, chiar prevăzută de alin. (4) art. 324 Cod penal, care prevede o pedeapsă mult mai blândă, ne legată de privațiunea de libertate. Așa că scopul nu tot timpul scuză mijloacele.

32. Cu îngrijorare reiterăm că în cazul realizării măsurii speciale de investigații, așa cum „controlul transmierii banilor...”, persoana antrenată de către organele speciale în scopul realizării acțiunii de transmitere a bunurilor respective, este forțată sau „convinsă” să comită acțiuni, care în mod formal cad sub incidența infracțiunii, și în condiții normale, sunt pedepsite conform art. 325 Cod penal, astfel fiindu-i afectate sau restrânse drepturile și libertățile fundamentale, adică **dreptul și libertatea persoanei de a nu fi unealtă la contribuția și comiterea faptei penale insinuate, sau așa cum vulgal se numește ultima oră: „denunțator”**.

33. În consecință, dacă nu este respectat criteriul de proporționalitate, înseamnă că măsura nu poate fi considerată a fi *strict necesară într-o societate democratică*, or în caz contrar, societatea aidoma unui regim stalinist, justifică și stimulează crearea unei caste de „denunțatori profesionali”, care fiind interesat antrenați la colaborare, adesea remunerați, vor fi gata oricând să insinueze „combaterea corupției”, în realitate, nu altceva, decit clasica „lupta cu morile de vânt”.

34. Cu referire la neconstituționalitatea modificărilor operate la al. (1) pct. 2) liter c) art. 132² și art. 135 din Cod de procedura penală, prin Legea nr. 39 din 29.05.2014 constatăm că redacția vizată nu este previzibilă, fiind imposibil chiar și a modela, când *primirea*, este o alternativă ce exclude reciproc, acțiunea de *transmitere*, or, în textul legii, aceste noțiuni sunt despărțite prin conjuncția disjunctivă “sau”, ceea ce înseamnă, ori una ori alta, adică ori *transmiterea*, ori *primirea banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite*. Neclaritatea, implicit neconstituționalitatea constă și în aceea, că norma nu este previzibilă, or “*controlul transmierii sau primirii bunurilor...*”, în sine înseamnă doar urmărirea pasivă exterioară a faptului “transmierii”, în realitate are loc implicarea activă a organelor și de fapt, organizarea și dirijarea transmierii, înzestrarea cu tehnică specială, sau cu mijloacele, ce urmează a fi transmise, inclusiv din rezerve sau dotări speciale ale organului care exercită activitatea special de investigații, cu implicarea unor persoane remunerate la colaborare.

35. Datorită redacției legale actuale imprevizibile, măsura specială de investigații se dispune chiar și pînă la „exteriorizarea intenției”, sau atunci când chiar nu există o oarecare intenție, fiind o provocare, care în realitate are ca scop “verificarea controlată a rezistenței la corupție” și nu propriu de prevenire a corupției, pentru că așa elemente factice, precum **primirea** banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale **pretinse, acceptate** sau **oferite**, se realizează doar propriu în momentul **primirii, pretinderii, acceptării** sau **oferirii factice, acțiune care are loc doar după insinuarea** infracțiunii, adică după ce banii marcați sau alte valori sunt transmiși și primiți prin intervenția activă a organului special, care, pe de o parte încurajază persoana să transmită bunurile respective, adică formal să comită infracțiunea de corupere activă, pe de alta, fiind în complicitate, pune la dispoziția acesteia mijloace “din dotări speciale”.

36. Este de menționat că materializarea pasibilei „exteriorizării a intenției” la comiterea faptei de “primire” a banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale “pretinse”, “acceptate” și “oferite”, poate avea loc, doar printr-o acțiune concretă, printr-un singur act, irepetabil, realizat confomitent cu acțiunea de “primire” a banilor ori a altor valori “pretinse”, “acceptate” și “oferite”. Or, “pretinse”, înseamnă că pot fi pretinse doar bunuri concrete, pretinse în momentul în care i se “oferă”, “acceptate”, la fel înseamnă că fapta de acceptare are loc si se realizează doar o singura dată, în momentul când sunt “oferite”, adică sub control.

37. Prin urmare reiterăm că legea contestată nu acordă gradul necesar de previzibilitate, inclusiv garanții contra abuzului, fiind în contradicție cu Standardele Internaționale și articolele 4, 23 și 54 din Constituție.

38. În continuare ne referim la alte prevederi legale, susținând că aceleași carențe conduc la neconstituționalitatea prevederilor al. (1) pct. 1) liter c) art. 132² Cod procedura penal, în limitele în care se dispune și se autorizează interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor, inclusiv în coroborare cu art. 132⁸ Cod procedura penală, nefiind *o legătură logico-juridică între aceste dispoziții*, deoarece norma din urmă, reglementează doar interceptarea și înregistrarea comunicărilor și nu și “sau a imaginilor”. Neprevizibilitatea și acestor norme legale, la fel a generat aplicarea diferită, încât și așa numita măsura specială de investigații, “înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor” poate fi dispusă nu doar în cazul în care: “există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea – **în prezent** - a unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave...”, or în practică, inclusiv în speța noastră, procurorul în luna noiembrie 2015 a dispus, iar judecătorul de instrucție a “legalizat”, prin soluții definitive și irevocabile, efectuarea unei masuri speciale de investigații “complexe”, care pe de o parte, este prevăzută de art. 135 Cod procedura penală, ceva asemănător cu “primirea sub control a unor bunuri”, pe de alta, un fel de “înregistrare controlată a unor convorbiri avute loc în spațiu, între două persoane, una dintre care, având asupra sa microfon și cameră de luat vedere ascunse și realiza aceasta înregistrare”, deși era evident că pretinsa infracțiune **ar fi fost comisă, cu mult mai înaintate, în ianuarie 2015.**

38.1. Or, conform plîngerii și declarațiilor cet. C.V., în ianuarie 2015, el ar fi transmis învinuitului G. M. 500 dolari și 2000 lei, respectiv la situația noiembrie 2015, nu exista nici o bănuială rezonabilă cu privire la **pregătirea sau săvârșirea, la moment, a oricărei infracțiuni, ceea ce denotă că formal nu era una din condițiile obligatorii**, pentru a se dispune măsurile de investigații, chiar și a celor expres prevăzute de lege, cu atât mai mult a inventa altele noi!

38.2. Nu era temei pentru a se dispune, în particular, așa zisa înregistrare a discuției între două persoane, ne avute loc, prin intermediul unui sistem de comunicații, precum nu era nici un temei pentru a-l „împuternici” sau “forța” pe cet. C. V. să vină cu microfonul și camera de luat vederi ascunse.

38.3. Era chiar abuziv și inadmisibil ca persoana “controlată” să-și permită să-l șantajeze și să insiste ca banuitul G. M. să-i răspundă la întrebările lui, să insiste șantajabil, precum că acesta trebuie să-i transmită careva mijloace financiare, în caz contrar o să “plece la Chișinău”, pentru că a “înscris la telefon toată convorbirea” etc.

39. Deși nu erau condițiile aparent legale, la data de 05 și la 09 noiembrie 2015, contrar prevederilor al. (3) art. 132⁴ Cod procedura penală, procurorul interpretind pe înțelesul său legea, totuși a autorizat prin ordonanță măsurile speciale de investigații prevăzute la art. 132² alin. (1) pct. 1), deși era evident că și acestea, puteau fi autorizate, ca excepție, doar în cazurile infracțiunilor flagrante, precum și atunci când există circumstanțe, ce nu permit amânare. Or, susținem că în speță nu a existat nici una nici alta, ne fiind nici un temei și nici o urgență pentru a-l „împuternici” și provoca pe cet. C. V. să vină cu microfonul și camera de luat vederi ascunse la banuitul G. M. și să-l provoace la discuții, aceste discuții puteau fi realizate, mai devreme, sau mai târziu, oricând, așa că nu existau circumstanțe ce nu permiteau amânare, fiind posibilă a fi obținută încheierea judecătorului de instrucție, fără existența oricărui risc, cu atât mai mult, risc esențial de întârziere.

40. Urmare a neclarității legii, asupra acestor încălcări judecătorul de instrucție nici nu și-a concentrat atenția când le-a “legalizat” prin Încheierile sale irevocabile, din care considerente, partea apărării este privată de posibilitatea de a le invoca și contesta efectiv.

41. Conform legii, pe care o consideram neprevizibilă, pentru a efectua măsurile speciale de investigații erau necesare cel puțin trei ordonanțe și, după caz, o încheiere a judecătorului de instrucție. Una, potrivit al. (1) art. 132⁴ Cod procedura penală, care prevede că procurorul care conduce sau exercită urmărirea penală pune, prin ordonanță motivată, măsura specială de investigații în executarea subdiviziunilor specializate ale autorităților indicate în Legea privind activitatea specială de investigații. Asemenea ordonanțe motivate, „de punere” a măsurilor speciale de investigații în executarea subdiviziunilor specializate, nu a fost emisă de către procuror.

41.1. A doua, cea prin care la propriu s-a dispus masura specială de investigații. Și după caz, a treia, ce-a prevăzută de alin. (1) art. 304 Cod procedură penală, conform căruia, temei pentru începerea procedurii de autorizare a efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrângere **îl constituie ordonanța motivată a organului investit cu astfel de împuterniciri**, în conformitate cu prezentul cod și demersul procurorului prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective. Potrivit materialelor cauzei, în prealabil procurorul nu a emis o ordonanță în conformitate cu prevederile art. 304 alin. (1) Cod procedură penală, prin care să dispună începerea procedurii aplicării măsurii procesuale de constrângere, precum și post factum, „legalizarea acesteia”.

41.2. În pofida acestor ilegalități, urmare a neclarității legii, judecătorul de instrucție prin Încheieri irevocabile a “constatat” că măsurile speciale de investigații au fost realizate în mod legal, astfel fiind îngădită oricare pasibilă contestare, apriori aceste hotăriri, prezumînd legalitatea absolută, în ultima instanță, nu permit chiar nici a se invoca ilegalitatea măsurilor speciale de investigații, chiar și dacă acestea au fost realizate în mod evident contrar legii, Standardelor Internaționale și principiilor constituționale.

42. În aceeași ordine de idei susținem că de neclaritate și imprevizibilitate, mai mult sau mai puțin, sunt afectate toate modificările introduse prin Legea nr. 66 din 05 aprilie 2012, pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003, prin care Secțiunea a 5-a s-a completat cu articolele 132¹-132¹¹.

42.1. Mai alarmantă este redacția articolului 132⁸, expus într-un mod absolut neclar și neprevizibil, urmare căruia, prin noțiunea de interceptare și înregistrare a comunicărilor “se permite” și înzestarea persoanei cu un microfon și o camera de luat vederi, care ca atare nu face o interceptare și înregistrare a comunicărilor, ci fiind în condiții mai favorabile, doar provoacă interlocutorul la discuție, pe care o dirijează în felul său, și tot el o înregistrează, fiind posibil a-și provoca corespondentul la acțiuni, la discuții, la “recunoașterea” unor fapte și acțiuni, sau chiar de al șantaja să transmită careva sume, inclusiv ca și în cazul nostru.

43. După noi și logic, în conformitate cu prevederile al. (3) art. 132⁸ Cod procedura penala, pot fi supuse interceptării și înregistrării comunicările bănuțului, învinuțului sau ale altor persoane..., chiar și dacă expres din lege nu rezultă, însă care sunt realizate doar **prin telefon, telegraf, si alte sisteme sau mijloace tehnice de comunicare**, fara concursul oricărei părți interesate, pentru a se evita trucarea acestora, analogic cum, în speța noastră. Or, chiar și dacă legea nu este explicită în aceasta privință, oricum potrivit al. (2) art. 132⁹ Cod procedura penala, extrasul din încheiere trebuie să conțină denumirea instanței și numele judecătorului de instrucție, data și ora emiterii încheierii, datele privind examinarea demersului procurorului pentru autorizarea efectuării măsurii, **datele de identificare ale abonatului sau ale unității tehnice prin intermediul căreia se poartă comunicările ce urmează a fi interceptate.**

43.1. De aici rezultă că pot fi interceptate și înregistrate doar comunicările anumitor **abonați, realizate doar prin unități tehnice prin intermediul** cărora se poartă comunicările ce urmează a fi interceptate. **Aceste comunicări se realizează prin intermediul acestor unități tehnice, indiferent de atitudinea organului de urmărire penală, și pînă la momentul ce urmează a fi interceptate.** Totodată, conform al. (4) art. 132⁹ Cod procedura penala, subdiviziunea tehnică (nu unul din interlocutori- C.V, asa cum s-a procedat în speța în cadrul căreia se invocă neconstituționalitatea-n.m.) a organului **abilitat prin lege să efectueze interceptarea și înregistrarea comunicărilor transmite** organului de urmărire penală **semnalul comunicărilor interceptate** și alte informații indicate în extrasul din încheierea judecătorului de instrucție în regim de timp real, fără a efectua înregistrarea acestora.

44. Urmare faptului neclarității legii, măsurile realizate în cazul nostru, mai mult tind a fi o provocare, sau o pretinsă „măsură specială de investigații”, neprevăzută de lege, în care nu subdiviziunea tehnică a organului **abilitat**, ci unul din interlocutori - C.V, fiind încurajat abuziv de către organul de urmărire penală, cunoscînd ca are asupra sa microfonul, a „cizilat și dirijat discuția” în interesul său și a organului de urmărire penală, special l-a provocat pe oponentul său,

G. M., care era în situație defavorabilă, la discuții, ilegal și inequitabil l-a forțat la anumite acțiuni, inclusiv prin șantaj, i-a cerut să-i transmită "sub control" careva sume de bani, amenințându-l cu anumite consecințe nefavorabile și calomnioase.

44.1. În asemenea situații insinuate, părțile se află în condiții diferite, respectiv este afectat procesul echitabil și egalitatea armelor, pentru că partea, care știe că comunicarea este monitorizată, se asigură de a nu expune nimic în plus, ceea ce nu are partea opusă, care din contra este provocată a expune careva informații în detrimentul său și dreptului de a nu marturisi contra sa, în fine, esența informațiilor oricum este trucată. Or, este firesc că pentru o relativă obiectivitate a pretinsei măsuri speciale de investigații, nici una din părțile implicate în convorbire, **nu trebuie să cunoască că aceasta se înregistrează**, doar astfel putem miza că acestea reproduc și difuzează careva informații cu o anumită credibilitate și precizie, în caz contrar este firesc că comunicările vor fi distorsionate în modul convenabil părții, ceea ce nu permite legea și noțiunea de proces echitabil.

44.2. Logic, echitabil și firesc, legea dacă ar fi fost previzibilă, ar fi trebuit să permită interceptarea doar obiectiva a unor convorbiri, sau supravegherea convorbirilor, în condiții echitabile pentru ambele părți, cind nici una din parti nu cunoaște ca convorbirile sunt interceptate si inregistrate, cind masura corespunzatoare este realizată conform al. (3) art. 132² Cod procedura penala, conform caruia, măsurile speciale de investigații se **efectuează de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale autorităților indicate în Legea privind activitatea specială de investigații si nu de către pretinsa persoană interesată**, în speță-C.V., **care ilegal a fost inzestrat cu microfoane și cameră ascunsă**, de luat vederi si care a fost trimis special "să-l audieze" ilegal și abuziv, contrar libertății și voinței sale, asupra circumstanțelor, precum că avute loc în ianuarie 2015 și să-l provoace pe G. M., să "recunoască" în convorbire, și să-l forțeze să comită fapte, care ar putea fi interpretate în defavoarea sa, precum ca ar fi luat careva mijloace financiare la începutul anului 2015.

45. Este de menționat că pînă la modificările introduse prin Legea nr. 66 din 05 aprilie 2012, art. 135 din Codul de procedură penală permitea interceptarea și înregistrarea comunicărilor, doar a convorbirilor telefonice, prin radio sau altor convorbiri cu utilizarea mijloacelor tehnice. Convorbiri avute loc prin intermediul unui sistem tehnic a convorbirilor realizate cu utilizarea mijloacelor tehnice, or firesc legea nu permitea interpretarea posibilității înregistrării cu utilizarea mijloacelor tehnice a discuțiilor sau convorbirilor verbale, ce nu sunt realizate cu utilizarea sau prin intermediul mijloacelor tehnice.

46. Spre deosebire de actuala redacție imprevizibilă, redacția precedentă a legii procesuale firesc permitea interceptarea și înregistrarea comunicărilor doar în forma convorbirilor telefonice, prin radio sau oricăror altor convorbiri, realizate cu utilizarea fie prin intermediul mijloacelor tehnice și nu și discuțiile avute loc în spațiu liber, de la o persoană la alta, pentru că astfel de comunicări, fiind auzite liber de la o anumită distanță, în principiu „nu pot fi interceptate”, ci doar pot fi auzite liber și înregistrate. Astfel de comunicări pot fi monitorizate sau supravegheate, însă nu interceptate, cu atît mai mult de către unul din persoanele implicate, care cunoscînd faptul că înregistrează convorbirea, volens nolens, devine provocator, ce se află într-o condiție favorabilă, față de persoana „interceptată”, acesta firesc „selectează expresiile sale”, „se abține de la anumite comentarii nefavordrabile”, și la general „dirijează convorbirea”.

47. Întru susținerea tezelor de neprevizibilitate a legii, facem referire și la Capitolul IV din Codul de procedură penală al României, care clar stipulează procedura de dispunere, conținutul și modalitatea de realizare a metodelor speciale de supraveghere sau cercetare. La concret, art. 138 conține dispoziții generale, prin care se dau definiții, stipulînd că prin interceptarea comunicațiilor ori a oricarui tip de comunicare în Codul de procedură penală al României se înțelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau înregistrarea convorbirilor ori comunicărilor efectuate prin telefon, sistem informatic sau prin orice **alt mijloc** de comunicare, precum și înregistrarea datelor de trafic ce indica sursa, destinația, data, ora, dimensiunea, durata ori tipul comunicării efectuate **prin telefon, sistem informatic sau prin orice alt mijloc de comunicare**. Deci, normal și previzibil, conform unei legi calitative, pot fi interceptate doar convorbirile și

comunicatiile efectuate prin telefon, sistem informatic ori prin orice alt mijloc de comunicare, nu prin spatiu de la om la om, ci prin mijloc de comunicare, egal cum comunicarea la distanță.

48. Deci, deși grav îngrădesc dreptul garantat prin art. 8 CEDO, nefiind respectate exigențele și garanțiile minime conținute în jurisprudența CtEDO, printre care și „previzibilitatea legii”, cerință fondată pe art. 8 & 2 CEDO, normele criticate nu corespund nici criteriului de calitate, pentru că lipsa unor reglementări clare nu doar că nu exclude dar și generează acțiuni abuzive și arbitrare, așa cum și în speța noastră.

49. Respectiv, nici formal și nici în esență nu pot fi admise în calitate de proba așa zisele acțiuni procedurale, care deși formal se numesc interceptarea și înregistrarea comunicărilor și înregistrarea de imagini, în realitate sunt audieri ascunse, provocări și șantaj, inclusiv încercarea de a controla obținerea unor mijloace, în timp ce legea procesuala, dacă ar fi fost previzibilă urma să permită doar controlul transmițerii banilor ori a altor valori extorcate, acțiuni care vin spre persoana banuită și nu de la persoana banuită, or nici una din aceste pretinse “măsuri speciale de investigații” nu se găsesc în lista măsurilor specificate la alin. (1) art. 18 din Legea nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații. În același timp, conform alin. (2) art. 18 din legea nr. 59 din 29.03.2012 privind activitatea specială de investigații (2) Lista măsurilor specificate la alin. (1) este **exhaustivă și poate fi modificată sau completată doar prin lege, și nu prin inventiile partinitoare ale organelor de urmărire penală.**

50. Prin urmare, așa zisele “măsuri speciale de investigații”, efectuate contrar spiritului legii și pretinsele probe obținute urmare a lor, **sunt afectate de nulitate absolută**, și asupra lor, legea expres trebuie să conțină garanții contra abuzului, specificând expres “sanțiunea nulității”, ceva asemănător “principiului fructelor pomului otrăvit”, expus de către Curtea Europeană în cazul Gafgen v. Germany, plingerea nr. 2978/05, decizia din 30 iunie 2008, or, nici cum nici eventual, nu pot fi admise în cadrul procesului echitabil.

51. În continuare invocăm și ne referim la neconstituționalitatea prevederilor alin. (2) art. 301 Cod procedură penală, deoarece acestea conțin propoziția absolută, că: „În cazul în care sînt temeiuri suficiente, judecătorul de instrucție, prin încheiere motivată, declară acțiunea de urmărire penală legală sau, după caz, ilegală.”

52. Ca urmare, în virtutea practicii judiciare, principiului securității raporturilor juridice, inclusiv poziției părții acuzării, expusă în această cauză penală, Închierile Judecătorului de Instrucție prin care au fost autorizate măsurile speciale de investigații, inclusiv din 06 noiembrie 2015 (v.1, f.d.31-32), din 18 noiembrie 2015 (v.1, f.d.50-51), prin care în virtutea alin. (2) art. 301 Cod procedură penală, judecătorul de instrucție a „confirmat legalitatea” interceptării și înregistrării comunicărilor între martorul C. V și banuitul G.M..

53. Aceste Închieri ale Judecătorului de Instrucție pretind a avea valoarea „unui lucru judecat”, însă care au fost adoptate fără ca argumentele apărării să fie puse în „dezbateri contradictorii”, fără a asculta alegațiile părții apărării, implicit a persoanei supuse măsurilor speciale de investigații, care la acea fază, nici măcar nu cunoșteau materialele cauzei, nu știau de existența pretinselor Hotăriri judiciare definitive, nu dispuneau de o procedura formală efectivă de contestare, implicit aveau cum invoca efectiv ilegalitatea acestor masuri speciale de investigații.

54. Ulterior, după ce a avut acces la materialele cauzei penale, oricum partea apărării a fost privată de posibilitatea de a contesta aceste Închieri ale Judecătorului de Instrucție, precum și alte acte procedurale, deoarece pe de o parte, la acel moment soluțiile instanței, deja erau irevocabile. Pe de alta, procurorul a trimis cauza în judecată, fără să acorde părții apărării posibilitatea reală de a finisa cunoștința cu materialele cauzei penale și de a formula contestațiile necesare.

55. În așa mod constatăm că prevederile alin. (2) art. 301 Cod procedură penală, și anume propoziția: „În cazul în care sînt temeiuri suficiente, judecătorul de instrucție, prin încheiere motivată, declară acțiunea de urmărire penală legală sau, după caz, ilegală”, nu asigură gradul necesar de protejare a dreptului omului, garantat de art. 4 din Constituție, inclusiv dreptul la un proces echitabil și recurs efectiv, acordate de articolele 6 și 13 din Constituția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

56. Norma în referință, implicit contravine și articolului 20 din Constituție, de altfel, este știut că accesul la justiție în sensul art. 6 din CEDO se privește sub mai multe aspecte:

1. Propriu zis accesul în sens îngust, ori dreptul procesual de a sesiza, sau a iniția o procedura, sau un proces;

2. Dreptul de a fi ascultat în instanță, și a prezenta probe, bucurându-se de "arme egale" cu oponentul procesual, numit drept la o procedura echitabilă în cadrul căreia, instanța examinează cazul;

3. Dreptul ca instanța să **Hotărască** (să se pronunțe) în fond asupra solicitării;

4. Dreptul de a contesta **Hotărîrea instanței de fond**, în cazul în care se consideră că aceasta nu satisface scopul urmărit, care poate fi numit și inclusiv și dreptul la recurs efectiv;

5. Dreptul la executarea **Hotărîrii judiciare definitive**.

56.1. Pe de altă parte, dreptul la un recurs efectiv, în cazul în care o pretinsă victimă insistă la încălcarea unui drept fundamental, fiind încununat cu obligația pozitivă a statului de a cercetarea rezultativ argumentele acesteia, constituie totodată și o garanție prealabilă de asigurare a dreptului la un proces schitabil.

57. În viziunea noastră, pentru a depăși situația dificilă de încălcare a prevederilor constituționale, inclusiv referitoare la faptul că judecătorul de instrucție: „declară acțiunea de urmărire penală legală”, sau că „confirmă legalitatea” acesteia, este necesar ca la faza controlului judiciar, cînd se ascultă doar argumentele părții acuzării, legea procesuală nu trebuie să conțină imperative, ce impun a „constata” în mod absolut, irevocabil sau în ultima instanță caracterul legal sau ilegal al acțiunii procesuale. Aici legea nu trebuie să permită „închiderea procesului” la aceasta fază și acordarea Încheierilor respective a caracterului de „lucru judecat”, or trebuie să fie mai flexibilă, expres să lase loc pentru reverificarea circumstanțelor exercitării măsurii speciale de investigații de către instanța de fond, care examinînd cazul deja sub toate aspectele cu ascultarea în contradictoriu a alegațiilor tuturor părților, după examinarea tuturor materialelor cauzei și nu doar a celor care considera procurorul necesar a le prezenta la faza timpurie, ar putea decide asupra legalității probelor obținute, fără a fi forțată să ea în calcul caracterul apriori legal al măsurii, fiind legată de constatările irevocabile și opinia judecătorului de instrucție.

67. În acest sens, autorul sesizării, urmare a experienței sale în domeniu consideră că actualmente legea este favorabilă părții acuzării și pune în dificultate partea apărării, de aceea sunt necesare modificări urgente legale, prin care la faza controlului judiciar din partea judecătorului de instrucție, să fie evitate astfel de formule „bătute în cui”, precum că judecătorul de instrucție „declară acțiunea de urmărire penală legală”, sau că „confirmă legalitatea”. Una din variante ar fi ca după alineatul (2), articolul 301 Cod procedură penală, să fie completat cu un alineat nou, (2¹), cu următorul conținut:

„(2¹) În cazul în care acțiunea de urmărire penală sau măsura specială de investigație a fost efectuată cu abateri esențiale de la prevederile legii sau cu încălcări neproporționale ale drepturilor omului, procurorul, după caz, judecătorul de instrucție, din oficiu, dispune nulitatea acestei acțiuni procedurale, în caz contrar aceasta se prezumă a fi legală. În cazul în care procurorul dispune prin ordonanță motivată anularea acțiunii procesuale și rezultatele ei, materialele respective nu se mai prezintă judecătorului de instrucție, decît dacă acesta le solicită expres sau dacă organul de urmărire penală a contestat decizia procurorului.”

68. Într-o astfel de redacție, judecătorul doar dacă constată ilegalități, declară nulitatea acțiunii respective, în rest, aceasta la faza controlului judiciar, se prezumă a fi legală, însă ne fiind un “lucru judecat”, poate fi subordonată unui control mai minuțios, în instanța de fond, ultima ne fiind legată de constatările judecătorului de instrucție. Astfel se asigură și drepturile părților și funcționalitatea procesului, legea fiind previzibilă și clară, fără a genera dificultăți procesuale.

V. Prevederi relevante din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din

09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

În baza hotărârii menționate, Curtea Constituțională a hotărât:

în sensul art. 135 alin.(1) lit. a) și g) coroborat cu art.20, 115, 116 din Constituție:

- în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională;

- excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau de reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu;

- sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza;

- judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin.1 lit.a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

-Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea hotărârii, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, Curților de Apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituție.

VI. Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

- (1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
- (2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 54
Restrângerea exercițiului unor drepturi sau
al unor libertăți

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Secțiunea a 3-a
Procuratura
Articolul 124

Atribuțiile și structura

- (1) Procuratura reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor, conduce și exercită urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanțele judecătorești în condițiile legii.
- (2) Sistemul organelor Procuraturii cuprinde Procuratura Generală, procuraturile teritoriale și procuraturile specializate.
- (3) Organizarea, competența și modul de desfășurare a activității Procuraturii sînt stabilite prin lege.

Articolul 125
Mandatul procurorilor

- (1) Procurorul General este numit în funcție de către Parlament, la propunerea Președintelui acestuia.
- (2) Procurorii ierarhic inferiori sînt numiți de Procurorul General și îi sînt subordonați.
- (3) Mandatul procurorilor este de 5 ani.
- (4) Funcția de procuror este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția activității didactice și științifice.
- (5) În exercitarea mandatului procurorii se supun numai legii.

VII. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului:

Preambul

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

...hotărâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de același spirit și având un patrimoniu comun de idealuri și de tradiții politice, de respect al libertății și de **preeminență a dreptului**, să ia primele măsuri menite să asigure garantarea colectivă a anumitor drepturi enunțate în Declarația Universală, au convenit asupra celor ce urmează:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei Convenții:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a **cauzei sale**, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî, fie asupra **încălțării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil**, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori a securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 8

Dreptul la respectarea vieții private și familiale

1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și **prevenirea faptelor penale**, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.

Articolul 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

VIII. Prevederi relevante ale Codului de procedură penală:

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) Dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Articolul 132¹. Dispozițiile generale privind activitatea specială de investigații

(1) Activitatea specială de investigații reprezintă totalitatea de acțiuni de urmărire penală cu caracter public și/sau secret efectuate de către ofițerii de investigații în cadrul urmăririi penale numai în condițiile și în modul prevăzute de prezentul cod.

(2) Măsurile speciale de investigații se dispun și se efectuează dacă sînt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

1) pe altă cale este imposibilă realizarea scopului procesului penal și/sau poate fi prejudiciată considerabil activitatea de administrare a probelor;

2) există o bănuială rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvîrșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, cu excepțiile stabilite de lege;

3) acțiunea este necesară și proporțională cu restrîngerea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Articolul 132². Măsurile speciale de investigații

(1) În vederea descoperirii și cercetării infracțiunilor se efectuează următoarele măsuri speciale de investigații:

1) cu autorizarea judecătorului de instrucție:

a) cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat;

b) supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea;

c) interceptarea și înregistrarea comunicărilor sau a imaginilor;

d) reținerea, cercetarea, predarea, percheziționarea sau ridicarea trimiterilor poștale;

e) monitorizarea conexiunilor comunicațiilor telegrafice și electronice;

f) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și accesul la informația financiară;

g) documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice;

h) colectarea informației de la furnizorii de servicii de comunicații electronice;

2) cu autorizarea procurorului:

a) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic;

b) urmărirea vizuală;

c) controlul transmiției sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite;

d) investigația sub acoperire;

e) supravegherea transfrontalieră;

f) livrarea controlată;

g) achiziția de control.

(2) În procesul de efectuare a măsurilor speciale de investigații, în condițiile prezentului cod, se face uz de sisteme informaționale, aparate de înregistrare video și audio, de aparate de fotografiat și de filmat, de alte mijloace tehnice, inclusiv de mijloace tehnice speciale pentru obținerea în secret a informației.

(3) Măsurile speciale de investigații se efectuează de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale autorităților indicate în Legea privind activitatea specială de investigații.

Articolul 132⁸. Interceptarea și înregistrarea comunicărilor

(1) Interceptarea și înregistrarea comunicărilor presupun folosirea unor mijloace tehnice prin intermediul cărora se poate afla conținutul unor convorbiri între două sau mai multe persoane, iar înregistrarea acestora presupune stocarea informațiilor obținute în urma interceptării pe un suport tehnic.

(3) Pot fi supuse interceptării și înregistrării comunicările bănuیتului, învinuitului sau ale altor persoane, inclusiv ale celor a căror identitate nu a fost stabilită, despre care există date ce pot conduce rezonabil la concluzia că ele fie contribuie, în orice mod, la pregătirea, comiterea, favorizarea sau tănuirea infracțiunilor prevăzute la alin. (2), fie primesc sau transmit informații relevante și importante pentru cauza penală.

(4) Pot fi supuse interceptării și înregistrării comunicările victimei, părții vătămate, ale rudelor și ale membrilor familiei sale, precum și ale martorului, dacă există pericol iminent pentru viața, sănătatea sau pentru alte drepturi fundamentale ale acesteia, dacă este necesară prevenirea infracțiunii sau dacă există riscul evident al pierderii iremediabile sau al denaturării probelor. Interceptarea și înregistrarea comunicărilor în sensul prezentului alineat se dispune conform procedurii prevăzute la art. 132⁴ și doar cu acordul în scris sau la cererea prealabilă în scris a persoanelor indicate în prezentul alineat. Măsura dispusă conform prezentului alineat urmează a fi încetată imediat după dispariția temeiului care a stat la baza autorizării acesteia sau la cererea expresă a persoanei în privința căreia a fost dispusă măsura.

Articolul 132⁹. Efectuarea și certificarea interceptării și înregistrării comunicărilor

(1) Interceptarea și înregistrarea comunicărilor se efectuează de către organul de urmărire penală sau de către ofițerul de investigații. Asigurarea tehnică a interceptării comunicărilor se realizează de către autoritatea abilitată prin lege cu asemenea atribuții, utilizându-se mijloace tehnice speciale. Colaboratorii subdiviziunii din cadrul instituției autorizate prin lege, care asigură tehnic interceptarea și înregistrarea comunicărilor, precum și persoanele care efectuează nemijlocit ascultarea înregistrărilor, ofițerii de urmărire penală și procurorul sînt obligați să păstreze secretul comunicărilor și poartă răspundere pentru încălcarea acestei obligații.

(2) Pentru asigurarea interceptării și înregistrării comunicărilor, organul de urmărire penală sau procurorul prezintă organului abilitat prin lege extrasul din încheierea judecătorului de instrucție, autentificat de către acesta, privind dispunerea efectuării interceptării comunicărilor. Scrisoarea de însoțire a extrasului din încheierea judecătorului de instrucție va conține o mențiune privind

preîntîmpinarea persoanei care va asigura tehnic efectuarea măsurii speciale de investigații despre răspunderea penală. Extrasul din încheiere trebuie să conțină denumirea instanței și numele judecătorului de instrucție, data și ora emiterii încheierii, datele privind examinarea demersului procurorului pentru autorizarea efectuării măsurii, datele de identificare ale abonatului sau ale unității tehnice prin intermediul căreia se poartă comunicările ce urmează a fi interceptate, durata interceptării, persoana sau organul de urmărire penală responsabil de executarea încheierii, semnătura judecătorului de instrucție și ștampila instanței de judecată.

(3) În cazul în care în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor poate fi obținută și altă informație, cum ar fi date de identificare ale abonaților sau persoanelor care au purtat comunicări cu subiectul interceptării și localizarea acestora, precum și alte date, judecătorul de instrucție poate dispune în încheierea de efectuare a interceptării comunicărilor și obținerea acestor informații.

(4) Subdiviziunea tehnică a organului abilitat prin lege să efectueze interceptarea și înregistrarea comunicărilor transmite organului de urmărire penală semnalul comunicărilor interceptate și alte informații indicate în extrasul din încheierea judecătorului de instrucție în regim de timp real, fără a efectua înregistrarea acestora.

(5) Informația obținută în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor poate fi ascultată și vizualizată în regim de timp real de către organul de urmărire penală și procuror.

(6) Informația obținută în procesul interceptării și înregistrării comunicărilor se transmite, de către subdiviziunea tehnică care a efectuat interceptarea comunicărilor, ofițerului de urmărire penală sau procurorului pe purtător material de informații împachetat, sigilat cu ștampila subdiviziunii tehnice și cu indicarea numărului de ordine al purtătorului material.

(7) În termen de 24 de ore după expirarea termenului de autorizare a interceptării, organul de urmărire penală sau, după caz, procurorul întocmește la finele fiecărei perioade de autorizare, un proces-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor.

(8) Procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor trebuie să conțină: data, locul și ora întocmirii, funcția persoanei care a efectuat măsura specială de investigații, numărul cauzei penale în cadrul căreia s-a efectuat măsura specială, mențiunea cu privire la ordonanța procurorului și încheierea judecătorului de instrucție privind autorizarea măsurii speciale, datele de identitate și de identificare tehnică ale subiectului ale cărui comunicări au fost interceptate și înregistrate, perioada în care s-a efectuat interceptarea comunicărilor, mențiunea privind utilizarea mijloacelor tehnice, alte informații relevante obținute în urma interceptării și înregistrării comunicărilor referitoare la identificarea și/sau localizarea unor subiecți, cantitatea și numărul de identificare al purtătorilor materiali pe care a fost înregistrată informația, numărul de comunicări stenografiate. La procesul-verbal se anexează stenograma comunicărilor care au importanță pentru cauza penală.

(9) Stenograma comunicărilor constituie reproducerea integrală, în formă scrisă, pe suport de hârtie, a comunicărilor interceptate și înregistrate care au importanță pentru cauza penală. În stenograma comunicărilor se indică data, ora și durata comunicării, numele persoanelor, dacă sînt cunoscute, ale căror comunicări sînt stenografiate, precum și alte date. Se interzice stenografierea comunicărilor dintre avocat și persoana pe care o apără. Fiecare pagină a procesului-verbal de interceptare și a stenogramei se semnează de către persoana care le-a întocmit. La procesul-verbal se anexează în original suportul pe care au fost înregistrate comunicările interceptate, făcîndu-se mențiune despre împachetarea și sigilarea acestuia.

(10) Comunicările interceptate și înregistrate se redau în limba în care a avut loc comunicarea. În

cazul în care comunicarea a avut loc într-o altă limbă decît cea de stat, comunicarea se traduce în limba în care se desfășoară procesul penal de către un traducător autorizat.

(11) La sfîrșitul perioadei autorizate pentru interceptarea și înregistrarea comunicării, organul de urmărire penală prezintă procurorului procesul-verbal al interceptării și suportul în original pe care a fost înregistrată informația.

(12) Procurorul, după verificarea corespunderii conținutului procesului-verbal și a stenogramelor cu conținutul înregistrărilor, prin ordonanță, decide asupra pertinentei acestora pentru cauza penală și dispune care comunicări urmează a fi transcrise pe un suport aparte.

(13) Comunicările interceptate și înregistrate se vor păstra integral pe suportul inițial prezentat organului de urmărire penală de către subdiviziunea tehnică. Acest suport se va păstra la judecătorul de instrucție care a autorizat măsura specială de investigații.

(14) Comunicările interceptate și înregistrate care au fost stenografiate de către organul de urmărire penală și au fost apreciate de către procuror ca fiind pertinente pentru cauza penală se transcriu de către subdiviziunea tehnică din cadrul organului de urmărire penală pe un suport aparte, care se anexează la materialele cauzei penale și se păstrează la procurorul care conduce urmărirea penală.

(15) În termen de 48 de ore de la finisarea perioadei de autorizare a interceptării și înregistrării, procurorul prezintă judecătorului de instrucție procesul-verbal și suportul în original pe care au fost înregistrate comunicările. Judecătorul de instrucție se expune printr-o încheiere asupra respectării cerințelor legale la interceptarea și înregistrarea comunicărilor de către organul de urmărire penală și decide care din comunicările înregistrate urmează a fi nimicite, desemnînd persoanele responsabile de nimicire. Nимicirea informațiilor în baza încheierii judecătorului de instrucție este consemnată de către persoana responsabilă într-un proces-verbal, care se anexează la cauza penală.

**Articolul 135. Controlul transmiterii sau primirii
banilor, serviciilor ori a altor valori
materiale sau nemateriale pretinse,
acceptate, extorcate sau oferite**

(1) Controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite reprezintă supravegherea și documentarea înmînării sau predării de bani, servicii ori de alte valori materiale sau nemateriale către persoana care le pretinde, acceptă, extorcă sau de către persoana care le oferă, precum și către sau de către complicii acestora.

(2) Controlul transmiterii sau primirii banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite poate fi efectuat doar de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate ale Ministerului Afacerilor Interne și ai Centrului Național Anticorupție.

(3) Acțiunile de transmitere sau primire sub control a banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite, deși cad formal sub incidența infracțiunii, în mod separat nu constituie infracțiune și se realizează doar în scop de identificare a intențiilor și de verificare a sesizării cu privire la săvîrșirea infracțiunii care a început pînă la sau în afara implicării organelor indicate la alin. (2).

(4) Persoanele care realizează actul de transmitere sau primire a banilor, serviciilor ori a altor valori materiale sau nemateriale pretinse, acceptate, extorcate sau oferite nu poartă răspundere pentru acțiunile lor realizate sub controlul organelor abilitate

Articolul 301. Acțiunile de urmărire penală efectuate cu autorizarea judecătorului de instrucție

(1) Cu autorizarea judecătorului de instrucție se efectuează acțiunile de urmărire penală legate de limitarea inviolabilității persoanei, domiciliului, limitarea secretului corespondenței, convorbirilor telefonice, comunicărilor telegrafice și a altor comunicări, precum și alte acțiuni prevăzute de lege.

(2) Acțiunile de urmărire penală sub formă de percheziție, cercetare la fața locului în domiciliu și punerea bunurilor sub sechestru în urma percheziției pot fi efectuate, ca excepție, fără autorizarea judecătorului de instrucție, în baza ordonanței motivate a procurorului, în cazurile infracțiunilor flagrante, precum și în cazurile ce nu permit amânare. Judecătorul de instrucție trebuie să fie informat despre efectuarea acestor acțiuni de urmărire penală în termen de 24 de ore, iar în scop de control, i se prezintă materialele cauzei penale în care sînt argumentate acțiunile de urmărire penală efectuate. În cazul în care sînt temeieri suficiente, judecătorul de instrucție, prin încheiere motivată, declară acțiunea de urmărire penală legală sau, după caz, ilegală.

(3) În caz de neîndeplinire a cerințelor legitime ale organului de urmărire penală, efectuarea silită a examinării corporale, internarea persoanei într-o instituție medicală pentru efectuarea expertizei, luarea de probe pentru cercetare comparativă se face cu autorizarea judecătorului de instrucție.

Articolul 304 Demersurile privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor special de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrîngere.

(1) Temei pentru începerea procedurii de autorizare a efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau aplicării măsurilor procesuale de constrîngere îl constituie ordonanța motivată a organului investit cu astfel de împuterniciri, în conformitate cu prezentul cod, și demersul procurorului prin care se solicită acordul pentru efectuarea acțiunilor respective

IX. EXPUNEREA DATELOR SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

Se impune ca instanța care judeca cazul, în virtutea alineatului (3) art. 7 Cod procedură penală, să dispună suspendarea judecării cauzei, pînă cînd actele juridice invocate vor fi supuse controlului constituționalității.

X. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII

Autorul sesizării consideră că sunt întrunite condițiile, menționate în Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova:

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la **art.135 alin.(1), lit. a), b) și g)** din Constituție, respectiv se sesizează Curtea Constituțională pentru a se expune referitor la:

- interpretarea articolelor 124 și 125 din Constituție, și;
- verificarea constituționalității prevederilor al. (2) pct. 2) art. 132¹, al. (1) pct. 1) liter c) art. 132², al. (1) pct. 2) liter c) art. 132², art. 132⁸, art. 135, alin. (2) art. 301 ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, în sensul corespunderii cu prevederile articolelor 4, 20, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

- excepția este ridicată de către avocat în interesele învinuitului, or prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, aflate pe rolul instanței;

- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate - din analiza jurisprudenței Curții Constituționale nu am depistat vre-o hotărâre anterioară a Curții în privința problemelor abordate.

XI ACTELE ANEXATE

- Actul de sesizare, pe 22 file;
- copia plîngerii despre săvîrșirea sau pregătirea pentru săvîrșirea infracțiunii;
- copia ordonanței privind începerea urmăririi penale;
- copia Procesului-verbal de audiere a martorului C.V.;
- copia ordonanțelor procurorului privind dispunerea măsurilor speciale de investigații și a Încheirilor judecatzoprului de instrucție privind „legalizarea acestora”;
- copia ordonanțelor și proceselor-verbale privind consemnarea măsurilor speciale de investigații și anexele la ele, inclusiv stenogramele respective;
- copia ordonanței de învinuire;
- copia proceselor verbale de aducere la cunoștința părții apărării a materialelor cauzei penale;
- copia Rechizitoriul;
- copia plîngerilor înaintate în instanță de către partea apărării, în total, pe ___ file.

XII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURILE

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular sunt exacte.

Cu respect,
Avocatul

Gheorghe Malic

ÎNCHEIERE

06 mai 2016

or.Strășeni

Judecătoria Strășeni
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Mihaela Grosu,
Grefier Certan Aliona,

Cu participarea:
Procurorului Galeru Vitalie,
Avocat Gheorghe Malic,

A judecat în ședință de judecată cauza penală de învinuire a lui Grițunic Marcel Leonid în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324/1 alin. (3), lit. a) CP RM.

a constatat:

În procedura Judecătoriei Strășeni se examinează dosarul penal de învinuire a lui Grițunic Marcel Leonid în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324/1 alin. (3), lit. a) CP RM.

În ședința de judecată avocatul inculpatului a înaintat sesizare Curții Constituționale, în baza art.135 alin. (1), lit. a), b) și g) din Constituția RM, și a solicitat interpretarea articolelor 124 și 125 din Constituție, precum și verificarea constituționalității prevederilor alin. (2) pct. 2) art. 132¹, al. (1) pct. 1) litera c), art. 132², al. (1) pct. 2) litera c), art. 132, art. 132⁸, art. 135, alin. (2) art. 301 ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, în sensul corespunderii cu prevederile articolelor 4, 20, 23, 54 din Constituția Republicii Moldova.

În motivarea sesizării a indicat că în viziunea autorului sesizării, datorită faptului că articolele 123 și 324 din Codul penal, nu sunt expuse cu o suficiență claritate și previzibilitate, urmare a căreia s-a creat o practică de aplicare judiciară diferită, se impune ca Curtea Constituțională să dea o interpretare legală a Constituției, pentru a răspunde la întrebarea dacă este reglementat de Constituție modul de numire sau de alegere a procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, care nu sunt procurori șefi, în particular de articolele 124 și 125 din Constituție, fie alte norme constituționale? Interpretarea prevederilor constituționale, pentru a stabili dacă Constituția reglementează modul de numire sau de alegere în funcție a procurorilor din cadrul procuraturilor teritoriale, care nu sunt procurori șefi, este strict necesară, deoarece de aceasta depinde calificarea juridică corectă a preținsei fapte, fie că persoana acuzată este o persoană cu funcție de răspundere, o persoană publică sau o persoană cu funcție de demnitate publică. În funcție de interpretarea articolelor 124 și 125 din Constituție, pretinsa faptă poate fi calificată, conform alineatelor (1) sau (3) art. 324 din Codul penal, fapt care afectează și dreptul la apărare, or în lipsa unei calificări juridice corecte este imposibilă pregătirea și exercitarea apărării calificate a inculpatului.

Inculpatul și apărătorul în ședința de judecată a susținut sesizarea și a solicitat admiterea acestuia.

Procurorul în ședința de judecată nu a avut obiecții la demersul înaintat de către avocat.

Audiind părțile prezente, studiind materialele prezentate, instanța de judecată consideră demersul înaintat întemeiat și urmează a fi admis din următoarele considerente:

Conform art. 2. CPP (1) Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod.

(2) Principiile generale și normele dreptului internațional și ale tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte constituie elemente integrante ale dreptului procesual penal și nemijlocit dau naștere drepturilor și libertăților omului în procesul penal.

(3) Constituția Republicii Moldova are supremație asupra legislației procesuale penale naționale. Nici o lege care reglementează desfășurarea procesului penal nu are putere juridică dacă este în contradicție cu Constituția.

(4) Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod.

(5) În desfășurarea procesului penal nu pot avea putere juridică legile și alte acte normative care anulează sau limitează drepturile și libertățile omului, încalcă independența judecătorească, principiul contradictorialității, precum și contravin normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Conform art. 7, alin. 3 CPP, dacă, în procesul judecării cauzei, instanța constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, judecarea cauzei se suspendă, se informează Curtea Supremă de Justiție care, la rîndul său, sesizează Curtea Constituțională.

Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 privind controlul constituționalității articolului 135 alin. 1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, "judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitîndu-se exclusiv la verificarea îndeplinirii următoarelor condiții:

1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.1, lit. a) din Constituție;

2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

4) nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate".

Așadar, fiind îndeplinite cumulativ aceste condiții, vorbim de existența unei incertitudini privind constituționalitatea unei norme legale, Hotărîrea înidcată supra, statuează că instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională.

În această ordine de idei instanța ajunge la concluzia de a admite demersul avocatului referitor la emiterea unei încheieri privind inițierea procedurii de sesizare a Curții Constituționale, suspendarea procesului penal și transmiterea dosarului la Curtea Supremă de Justiție a RM în vederea sesizării Curții Constituționale a RM.

În conformitate cu art. 342 CPP RM, instanța de judecată,

dispune:

Se admite demersul înaintat de către avocatul Gheorghe Malic cu privire la sesizarea Curții Constituționale a RM, în baza art.135 alin. (1), lit. a), b) și g) din Constituția RM.

Se suspendă procesul penal de învinuire a lui Grițunic Marcel Leonid în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324/1 alin. (3), lit. a) CP RM, pînă la pronunțarea Curții Constituționale în acest caz.

Se transmite spre examinare Curții Constituționale a RM, sesizarea înaintat de către avocatul Gheorghe Malic, în baza art.135 alin. (1), lit. a), b) și g) din Constituția RM, și dosarul penal nr. 1-190/16, 48-1-3588-24122015, de învinuire a lui Grițunic Marcel Leonid în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324/1 alin. (3), lit. a) CP RM.

Încheierea nesusceptibilă căii de atac.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Mihaela Grosu